

Sdílení elektrické energie v bytových domech

Ministerstvo životního prostředí

2022

NOVÁ OBLAST KOMUNITNÍ ENERGETIKY

Odvětví energetiky bylo v minulosti vždy považováno za vysoce centralizované strategické odvětví, stabilní a v průběhu let neměnné. Specifika odvětví jsou dána fyzikálními zákony a důležitostí elektřiny v moderní době.

Komunitní energetika je moderní způsob distribuované výroby elektřiny a dalších energií. Občané, obce i malí podnikatelé mohou zajišťovat výrobu, distribuci i skladování energie a nebýt pouhými spotřebiteli. Princip energetické komunity spočívá v tom, že se skupina občanů, obec či drobní podnikatelé dohodnou na vybudování vlastního zdroje energie. Vyrobenou elektřinu pak mohou jako podílníci či členové komunity odebírat za výhodnějších podmínek a případné přebytky jsou pak dodávány do veřejné sítě a zisk z prodeje je pak využíván pro další rozvoj dané komunity.

Rozvoj komunitní energetiky pomůže urychlit energetickou transformaci České republiky od fosilních zdrojů k udržitelné a čisté energii a zároveň předcházet energetické chudobě.

Mezi hlavní čtenáře této odborné publikace řadíme občany a drobné podnikatele, kteří žijí a provozují svou živnost v bytových domech a dále je tato publikace určena pro vlastníky bytových domů. Publikace je pro všechny zájemce o oblast komunitní energetiky, kteří se chtějí dozvědět více informací o komunitní a komunální energetice, o posouzení jejího technického a ekonomického potenciálu ve vybrané lokalitě. Tato publikace slouží pro základní orientaci při rozhodování o využití potenciálu komunitní energetiky v bytových domech.

Tato publikace je určena pro nové účastníky energetického trhu, kteří bortí staré mýty a stávající centralizované prostředí chtějí doplnit o novou oblast decentralizované energetiky. Cílem publikace je získání základní orientace těchto nových subjektů na poli energetiky a pochopení základních vazeb a vztahů mezi jednotlivými hráči na energetickém trhu.

KOMUNITNÍ ENERGETIKA PRAKTICKÝ PRŮVODCE JAK ZÍSKAT ZPĚT KONTROLU NAD ENERGETIKOU

- Chtěli byste ve vašem společenství provést praktickou akci v oblasti klimatu, ale nevíte, kde začít? Tato příručka je přesně pro vás. Tato publikace shrnuje možnosti sdílení elektřiny v bytových domech s platností od 1.1.2023.
- Komunitní energetika je klíčovým nástrojem k akci v oblasti řešení klimatické krize, podpory místní výroby elektrické energie a posílení postavení společenství. Ať už jste zvědavý jednotlivec nebo skupina lidí a chcete se vydat cestou obnovitelné energetiky prostřednictvím fungujícího společenství vlastníků bytových jednotek, je tento návod, jak postupovat, určen právě vám. Zahrnuje vše, co potřebujete vědět, abyste mohli začít s vlastním projektem komunitní energetiky – od tipů, jak zvládnout dynamiku ve skupině, přes rady, jaké technologie použít, až po pokyny k překonání překážek, kterým můžete čelit. I vy můžete být součástí této pokojné energetické revoluce a tato publikace vám napoví, jak to udělat.
- Podle evropského práva nesmí být energetické společenství založeno primárně za účelem tvorby zisku. Hlavním účelem energetického společenství musí být vždy poskytování environmentálních, sociálních a hospodářských výhod členům tohoto společenství.

Díky distribuovaným energetickým technologiím a posílení postavení spotřebitelů se stala energie vyráběná společenstvími účinným a nákladově efektivním způsobem, jak naplnit potřeby a očekávání občanů, pokud jde o zdroje energie, služby a místní účast. Tato komunitní energie je možností, která podporuje začlenění a umožňuje všem spotřebitelům, aby se přímo podíleli na výrobě, spotřebě nebo vzájemném sdílení energie. Komunitní energetické iniciativy se primárně zaměřují na poskytování cenově dostupné energie určitého druhu, zejména energie z obnovitelných zdrojů.

Sdílení elektřiny má za cíl pomáhat v těchto oblastech

výroba vlastní elektřiny se pro spotřebitele stane atraktivnější

provozovatelé by měli být schopni vyrábět, skladovat, sdílet, spotřebovávat nebo prodávat přebytky své energie

obnovitelná energie bude vyráběna a spotřebována na místě

energetická přidaná hodnota zůstává v lokalitě

jsou nabízeny ekonomické výhody a levnější elektřina

energetický systém je ekologičtější

společenství sbližují společnost, občany, místní podnikatele v bytových domech

dochází ke zvýšení akceptace obnovitelné energie,
nový přístup k dodatečnému soukromému kapitálu výroby elektřiny na místě

jsou umožněny nové energetické koncepce a nové obchodní modely

Základní předpoklady společenství pro bytové domy od 1.1.2023

- je založeno na dobrovolné a otevřené účasti všech členů společenství
- je kontrolována členy, kteří jsou fyzickými osobami a drobnými podnikateli, jež se účastní sdílení elektřiny v dané lokalitě
- hlavním účelem tohoto společenství je zajištění dodávek elektrické energie sdílené v rámci jednoho bytového domu
- členům musí být i při účasti na občanském energetickém společenství zachována veškerá práva a povinnosti zákazníků
- příslušní provozovatelé distribučních soustav mají povinnost za poskytnutí náhrady spolupracovat s občanskými společenstvími
- postupy a poplatky vztahující se na občanská společenství mají být nediskriminační, spravedlivé, přiměřené a transparentní
- společenství musí být oprávněna zajišťovat sdílení elektřiny vyrobené vlastními výrobami v rámci daného společenství

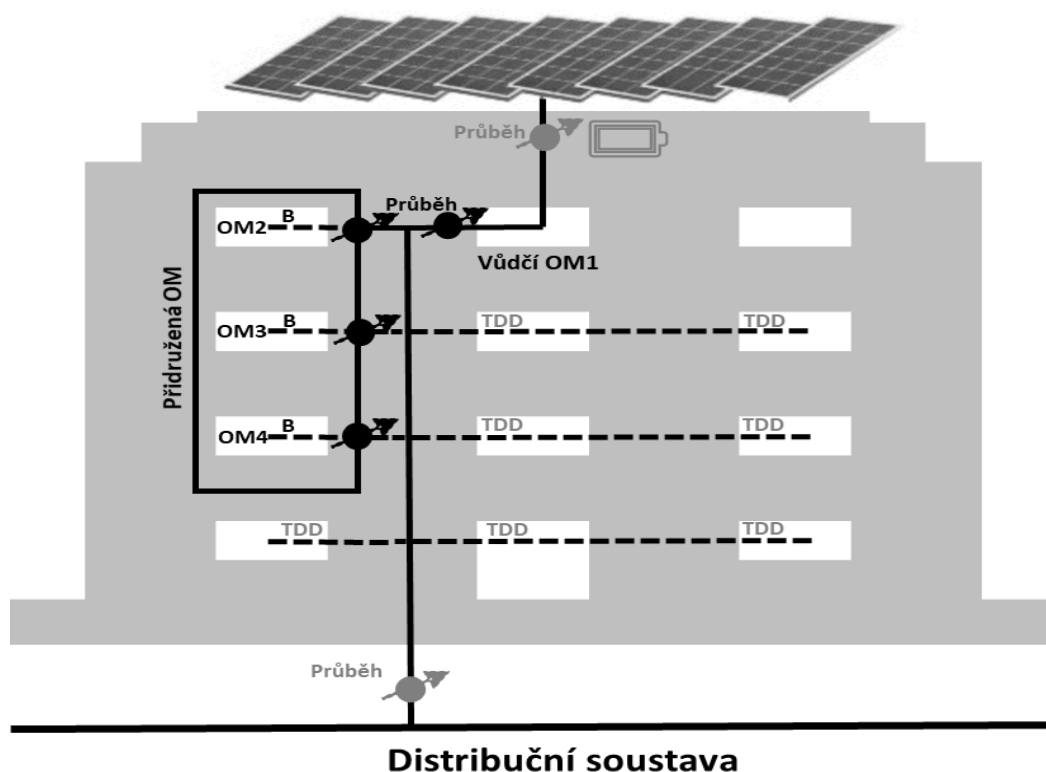

Komunitní energie rovněž umožňuje, aby se trhu s elektřinou účastnily nové skupiny zákazníků v domácnostech, které by toho jinak nebyly schopny. Tyto iniciativy v případech, kdy jsou úspěšně provozovány, přinesou společenství ekonomickou, sociální a environmentální hodnotu, která přesahuje rámec výhod plynoucích jen z poskytování energetických služeb. Zákazníci v domácnostech by měli mít možnost dobrovolně se zapojit do občanské energetické iniciativy či z ní vystoupit, aniž by přišli o přístup k síti provozované danou komunitní energetickou iniciativou nebo aby přišli o svá spotřebitelská práva.

Základní principy zjednodušeného modelu sdílení elektřiny v bytových domech od 1.1.2023

Sdílení elektřiny je možné pouze v jednom bytovém domě pod jedním hlavním domovním vedením, kterým je objekt připojen do veřejné distribuční sítě (obvykle jeden vchod, případně více vchodů v závislosti na způsobu připojení k veřejné distribuční soustavě). V bytových domech s více vchody a více přípojnými skříněmi z veřejné sítě je považován za společný zdroj výroby takový, který je připojen jednotlivě do každého domovního vedení samostatně pro každý vchod).

- Žádost na sdílení energie se podává podle předem definovaného vzoru, který bude uveden v příloze vyhlášky Pravidla trhu s elektřinou. Tato žádost se podává přímo u příslušného provozovatele distribuční sítě.
- Průběhové měření na místo připojení výroby i pro ostatní místa spotřeby, kde bude sdílena elektřina v bytovém domě, osadí na své náklady provozovatel distribuční sítě.
- Alokační podíly jednotlivých členů sdělí společně všichni členové společenství na jednotném stanoveném formuláři příslušnému provozovateli distribuční sítě.
- Provozovatel distribuční sítě vyhodnotí souběžně dodávku i odběry ve stanoveném časovém měřicím intervalu a alokuje příslušné podíly na každý odběr ve společenství.
- V případě vyšší výroby, než je výše součtové spotřeby na odběrných místech, dochází k přetokům energie do sítě a správce společenství se dohodne se svým obchodníkem na způsobu ocenění těchto přetoků do sítě.
- V případě nižší výroby, než je součtová spotřeba z odběrných míst, je elektřina dodávána do odběrných míst dle stávajících individuálních obchodních smluv jednotlivých odběrných míst v bytovém domě.
- Veškeré výpočty, sběr a zpracování dat zajistí provozovatel distribuční sítě. Odběratelé si mohou výstupy zkontrolovat na vyúčtování, nebo na internetovém portálu provozovatele, kam jsou přenášeny všechny naměřené údaje z každého odběrného místa v bytovém domě.

10 KROKŮ K REALIZACI

Jak správně postupovat při realizaci sdílení elektřiny v bytovém domě

Zde uvedené pokyny je třeba vnímat jako doporučenou variantu správného postupu. V závislosti na výchozí situaci a místních podmínkách se může pořadí kroků lišit

1. Oslovit účastníky a projednat provoz komunitního systému

Nejprve je třeba zjistit zájem potenciálních účastníků. Na FV systému se musí podílet alespoň dva nebo více účastníků bytového domu.

Plánování a výstavba FV komunitního systému musí být projednána s vlastníkem domu nebo střechy a v případě potřeby se správou nemovitostí.

2. Vysvětlit variantu implementace (provozní model)

Je nutné si vyjasnit provozní model komunitního systému a jmenovat operátora/správce společenství, který je rovněž kontaktní osobou pro provozovatele sítě.

3. Nastavení velikosti sdíleného systému

Je třeba určit spotřebu elektřiny a její průběh v budově. Dále naplánovat optimální velikost společného komunitního energetického systému.

4. Dohodněte si alokační klíč – rozdělení vyrobené elektřiny mezi členy společenství

Účastníci se dohodnou na alokačním klíči/podílech vyrobené elektřiny. Musí být vyjasněno, která strana, jaké množství elektřiny odebírá.

V první fázi bude možné pouze statické (procentní) rozložení a v dalších fázích je předpoklad umožnění kombinovaného nebo dynamického rozložení vyrobeného výkonu. Dynamická alokace představuje ekonomicky výhodnější variantu.

5. Projednejte svůj záměr s místním provozovatelem distribuční sítě

Podejte žádost o připojení nové výroby k síti na odpovědného provozovatele sítě. Provozovatel sítě musí být informován o závěru sdílení distribuce vyrobené elektřiny jednotlivým stranám společenství.

Každý účastník trhu si může vybrat dodavatele energie pro svůj nákup zbylé elektřiny (mimo FVE) samostatně. Může to být předchozí dodavatel energie i nový dodavatel (například jeden společný shodný dodavatel pro celé společenství).

Kromě toho probíhá aktualizace smlouvy a vyjasnění s dodavatelem energie, který vykupuje přebytečnou elektřinu z výroby předávacího místa, ve kterém je výroba připojena. Výrobce uzavře smlouvu s tímto dodavatelem energie o dodávání přebytečné elektřiny do sítě.

6. Informujte se o financování

Případná dotace musí být objasněna v průběhu plánování systému ještě před zahájením realizace záměru sdílení elektřiny v bytovém domě.

7. Vyplňte smlouvy a získejte povolení

Potřebné smlouvy musí být sepsány a podepsány všemi zúčastněnými stranami.

Za společenství musí být požadavky na registraci společenství, požadavek na instalaci průběhového měření, stanovení alokačního klíče i další případné změny potvrzeny vždy všemi členy tohoto společenství.

8. Nastavte a nainstalujte společnou výrobu elektřiny

Jsou smluvně uzavřeny všechny smlouvy pro společný komunitní systém.

Společná výrobná musí být napojena do vybraného odběrného místa (vůdčího), které je připojeno na elektrické rozvody v budově (hlavní domovní vedení).

9. Dokončení instalace sdílené výrobní

Dokončení komunitního systému musí být oznámeno provozovateli příslušné distribuční sítě a dodavateli energie. Musí být doloženy potřebné dokumenty (povolení, smlouvy, revizní zpráva).

Pro měření 1/4hodinových hodnot, na jedné straně aktuální spotřeby elektřiny účastníků a na druhé straně aktuální výroby elektřiny, jsou zapotřebí průběhová měřidla, která musí být instalována u každého účastníka. Měřidla po kontrole splnění připojovacích podmínek osadí provozovatel distribuční soustavy.

Nová výrobná je připojena k elektrické síti provozovatelem sítě.

Dokončení, včetně podkladů pro vyúčtování, bude nahlášeno do centrálního systému operátora trhu OTE včetně příznaků společenství a alokačních podílů jednotlivých členů.

10. Průběžný provoz a účtování

Po splnění podmínek nic nebrání zahájení provozu sdíleného systému a vy si konečně můžete užívat svou ekologickou elektrickou energii.

Veškeré podklady pro vyúčtování sdílení elektrické energie ve společenství připraví příslušný provozovatel distribuční sítě.

Operátor registruje účastníky společenství nezávisle na obchodních smlouvách na základě podkladů předaných od provozovatele distribuční soustavy. Obchodníci s elektřinou obdrží potřebné fakturační údaje od provozovatelů sítě prostřednictvím OTE.

**Projekt: Komplexní nastavení podmínek pro vznik
a provozování energetických komunit
v podmínkách ČR včetně pilotních projektů**

TAČR BETA TITSMZP102

enkoccz

**T A
Č R**

Tento projekt je financován se státní podporou
Technologické agentury ČR v rámci
Programu BETA2.

www.tacr.cz

Výzkum užitečný pro společnost

Ministerstvo životního prostředí